

Velja v Ljubljani in

po pošti:

čelo leta . . . K 300—
pol leta . . . 180—
četrt leta . . . 90—
za mesec . . . 30—

Za inozemstvo:

čelo leta . . . K 480—
pol leta . . . 240—
četrt leta . . . 120—
za mesec . . . 40—

JUGOSLAVIJA

Za Ameriko:

celoletno . . . 8 dolar.
polletno . . . 4 dolarje
četrtletno . . . 2 dolarja

Novi naročniki naj pošiljajo
naročilno po nakaznici.

Oglasi se zaračunajo po
porabljenem prostoru in sicer
1 mm visok ter 55 mm
širok prostor za enkrat 2 K
za večkrat popust.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/1.
Telefon št. 360. — Upravištvo je na Marijinem trgu
št. 8. Telefon št. 44.

Izhaja vsak dan zjutraj.
Posamezna številka velja 160 K.

Vprašanjem glede inseratov i. dr. se naj priloži na odgo-
vor dopisnica ali znamka. — Dopisi naj se frankirajo. —
Rokopisi se ne vračajo.

Vladna kriza.

Oba muslimanska ministra odstopila. Skora rešitev krize.

Beograd, 1. junija. (Izv.) Danes je vladalo med vladnimi strankami in muslimani nervozno razpoloženje. Muslimanska ministra dr. Spaho in Karamehmedović sta namreč podala ostavko. Povod ostavki je dal govor poslanca radikalne stranke Srs-kiča, bivšega predsednika zemaljske vlade v Bosni, ki je vehemenčno napadel muslimansko politiko vlade. Po njegovem govoru so muslimani demonstrativno zapustili dvorano ter imeli takoj klubovo sejo, na kateri so sklenili, da morata njihova ministra demisionirati. To pa radi nesramnega govora člana radikalnega kluba, s katerim klubom so v zvezi in radi tega, ker vlada še ni izpolnila vseh obljub na podlagi sporazuma sklenjenega v marcu t. l. Muslimanska ministra sta nato danes demisionirala. Takoj nato se je vršilo posvetovanje ministrov, na katerem se je konstatiralo, da poslanec Srskič ni govoril v imenu radikalnega kluba.

temveč v lastnem imenu. Vključ temu pa se je sklenilo dati govorniku ukor, muslimanom pa zadoščenje s tem, da se poda v konstituentni primerna izjava. To je storil na današnji dop. seji v 2 urnem govoru minister za agrarno reformo. Muslimanska ministra pa vključ temu vstrajata pri ostavki. Jutri ob pol 9. dop. se vrši v kabinetu ministrskega predsednika Pašića ministrska seja, ki bo definitivno sklepala o tem vprašanju. Pričakuje se, da bo kriza ugodno rešena, ker bo vlada ugodila vsem muslimanskim zahtevam. Da bo kriza ugodno rešena potrjuje tudi to, da je seja konstituentne sklicana za 4 uro pop. Danes je konstituenta zborovala od 9—1 dop. in 4—9 zvečer. Opozicija je ostro napadala vladno politiko glede kupčij z muslimani. Popoldne je govoril tudi minister dr. Kukovec, ki je hvalil delo ministrstva za soc. politiko.

Jugoslovanska vlada protestira proti priključitvi.

Politične posledice priključitve.

Dunaj, 1. junija. (Izv.) Danes je jugoslovanski poslanik predložil zveznemu kancelarju Mayerju protest beogradske vlade glede glasovanja o priključitvi ter mu na-

povedal tudi eventuelne politične korake. Podobni koraki se pričakujejo tudi s strani ostalih zastopnikov male antante.

Demisija avstrijske vlade.

Dr. Mayer poverjen s sestavo novega kabineta.

Dunaj, 1. junija. (Izv.) Radi glasovanja o priključitvi Avstrije k Nemčiji in zaključka, da se o tem vprašanju vrši glasovanje v Grazu, se je odločil državni kancelar Mayer s celokupnim kabineto, da odstopi. Formalno je ta odločitev padla na koncu današnjega ministrskega sveta, po končani seji državnega zbora, kateri se za svarišne nasvete svoje vlade in opomine zaveznikov več ne briga.

Dunaj, 1. junija. Narodna skupščina. Po prečitani formalnosti je predsednik dr. Weisskirchner sporočil nastopni dopis zvez-

nega kancelarja: Zvezna vlada se je smatrala dolžna, da poda zveznemu predsedniku prošnjo, naj jo razreši njenih dolžnosti. Zvezni kancelar je v smislu člena 74 zveznih ustavnih zakonov zvezno vlado opustil njenih dolžnosti.

Dunaj, 1. junija. Kabinetni svet je ob 13. odstopil.

Dunaj, 1. junija. (Izv.) Kot je v poznih nočnih urah izvedel naš korespondent, se je dr. kancelar dr. Mayerju poverilo vodstvo državnih poslov in sestava novega kabineta.

Slovesen pogreb dr. Milenka Vesnića.

Beograd, 1. junija. Pogreb dr. Milenka Vesnića se je vršil na najslavnejši način. Prisotnih je bilo toliko ljudi, da je bila cerkev prenapolnjena. Katafalk je bil postavljen sredi cerkve in pokrit z mnogimi venc, od katerih se je posebno odlikoval venec iz svežega cvetja. Ni. kr. Vis. regenta Aleksandra z napisom: Milenku Vesniću Aleksander, venec beogradske vlade, poslaniškega osebja, francoske vlade, italijanskega in ruskega poslanika, udruženja književnikov, udruženja prijateljev dece, beogradskega kluba in mnogo drugih. Cerkevna svečanost se je začela ob 9.30. Razni diplomati, politiki in književniki so začeli prihajati že ob 8.45, da bi prisostvovali ceremonijam, ki so bile določene za 10. Provodniki zunanega ministrstva so v praznični opravi pri vstopu v cerkev sprejemali razne osebnosti in jih vodili na mesta, ki so bila zanje že prej določena. Zastopniki vlade, ves diplomatski zbor in politične osebnosti so bile na levi strani, člani družine in poslaništva pa na desni. V cerkev so prihajali po tem redu: Poslaniško osebje, člani diplomatskega zbora, vsi v črni obleki, za njimi pa politične in vojaške osebnosti, med njimi monaški princ, grški princ Juri, Raoul Peret, predsednik parlamenta, več ministrov, mnogobrojni poslanci in senatorji, člani instituta, maršal Petain in general Pau. Cerkevni obredi so bili končani ob 10.45. Potem so truplo iz cerkve prenesli na vhod v cerkev radi defileja čet. Ni. Vis. regent

Aleksander, princesinja Jelena, grški princ Juri, člani poslaništva in člani družine so stali na desni strani krste, zastopniki francoske republike, ministrsko predsedništvo, zastopniki diplomatskega zbora, vojaške in politične osebnosti pa so stali na levi strani. Vojaška godba VII. divizije je svirala žalne koračnice, potem pa je začel govoriti Arancour. Član instituta in predsednik udruženja književnikov s tribune, ki je bila postavljena ob cerkvenih stopnicah, Rekel je: Udruženje književnikov se smatra počaščenim, da je šlo Milenka Vesnića med svoje člane. Nad njegovim grobom, ki se je odprl tako nenadoma, izražam čustva spoštovanja in bolesti. Po govoru g. Arancoura so začele korakati čete pod poveljstvom generala Lepausa, ki je čakal z vsem svojim štabom VII. armade nasproti cerkve. Defiliranje čet, in sicer pehote, topništva in konjice je trajalo četrte ure. Po defiliranju je general Lepaus krenil na konju pred portal ter s sabljo pozdravil Ni. Vis. regenta Aleksandra in pokojnikovo družino. Po defiliranju so člani rodbine g. Vesnića in opravniki poslov z osebami poslaništva sprejemali izraze sožalja od prisotnih. Prvi je izrazil svoje sožalje Ni. Vis. prestolonaslednik Aleksander in princesinja Jelena. Sprejemanje izrazov sožalja je trajalo več kakor pol ure. Truplo pokojnega Vesnića so položili v ruski cerkvi v oddelek poleg trupla bivšega ruskega poslanika Nehidova.

TRGOVINSKA POGAJANJA Z ITALIJO.

Beograd, 1. junija. Dokončan je pretes o protipredlogu in načrtu trgovinske pogodbe z Italijo. Tak protipredlog se bo na prihodnjem sestanku izročil italijanskim delegatom.

Rim, 1. junija. Gospodarska pogajanja med Italijo in Jugoslavijo v Beogradu so se obnovila.

POVIŠANJE DRAGINISKE DO-KLADE DRŽAVNIM URAĐNIKOM.

Beograd, 1. junija. Vse vesti, ki so jih posamezni beograjski listi pri-nesli o povišanju draginskih doklad, so netočne. Uredba o tem se je pre-tresala na seji ministrskega sveta dne 31. maja, končni sklep pa se še ni sprejel. Na vsak način bo nova uredba veljala za ukazne in neekaz-ne uradnike in za nameščence od 1. maja dalje.

VSE NEMŠKA MANIFESTACIJA V GRADCU.

Gradec, 31. maja. Zveza Nemcev iz Rajha in Südmarka sta nočjo na Freiheit-platzu ob velikanski udeležbi priredili ma-nifestacijo v znak veselja nad izidom salz-burškega glasovanja za priključitev in nad izidom današnje seje štajerskega deželne-ga zbora. Govorili so govorniki različnih strank. Med živahnim odobravanjem se je sklenilo poslati Tirolcem in Salzburčiki br-zojavne pozdrave. Po zborovanju se je razvil po mestu sprevod z baklami, ki je razkal pred nemški konzulat, kjer so se pe-le narodne pesmi.

PROTIBOLŠEVIŠKE ČETE ZASEDLE VLADIVOSTOK.

London, 1. junija. (Izv.) Iz Tokia poro-čajo, da so boljševikom sovražne čete pod vodstvom generala Kapella zavzele brez krvoprelitja Vladivostok. Japonske čete so se pri celih akcijah zadržale nevtralne.

VSTAJA V MOSKVI.

London, 1. junija. Kakor poroča-je »Times« iz Helsingforsa, je v Mo-skvi izbruhnila vstaja.

KAPITULACIJA KOMUNIZMA PRED KAPITALIZMOM.

Reval, 1. junija. Lijenin namerava izdati več dekretov, ki odločijo, naj se vrnejo tovarne in podjetja z manj ko 300 delavci svojim lastnikom. Dohodke bo nadzorovala država. Dalje nameravajo podrediti krajina upravna oblastva ljudskemu pover-jenstvu za notranje posle in vse izredne komisije vrhovnemu tribu-nalu.

LITVINOV — NASLEDNIK ČIČE-RINOV.

London, 1. maja. Kakor poroča »Morning Post«, potrjujejo oficelne vesti, da je Litvinov imenovan za boljševiškega državnega podtajnika za zunanje posle. To imenovanje naj bo na samo priprava za nadomesti-tev Čičerina po Litvinovu kot ljud-skem komisariju za zunanje posle. Čičerin je padel v popolno nemilost Njegovi dnevi so šteti.

NOVA NEMŠKA VLADA.

Berlin, 1. junija. (Izv.) Državni kanceler dr. Wirth se je odločil, da obdrži mesto finančnega ministra. S tem je sestava ka-bineta Wirth končana.

NEMŠKI KANCLER PROTI PRIKLJUČITVI AVSTRIJE K NEMCIJI.

Berlin, 1. junija. (Izv.) Državni kan-celer dr. Wirth je naslovil na avstr. poslaništvo v Berlinu nujno spomenico z prošnjo, da jo dostavi zvezni vladi na Dunaju. V spomenici se omenja, naj Avstrija z ozi-rom na mednarodne odnose Nemčije in njenega notranjega stanja vsako nadaljno glasovanje glede priključitve opusti.

RUDARSKA STAVKA V ANGLIJI.

London, 1. junija. Strokovna or-ganizacija prometnih delavcev, že-lezničarjev in strojevodij je sklenila, ukiniti zaporo prometa s premogom, ne glede na njen izvor in namen.

FINANČNA POMOČ AVSTRIJI.

Berlin, 1. junija. (Izv.) »Manchester Guardian« poroča, da se angleška vlada vdelež pri posojilu za vzpostavitev Avstr-lje z enim milijonom funtov šterlingov, fran-coska vlada pa z 25 milijonov frankov.

Avstrijska uganka.

Gibanje za združitev Avstrije z Nem-čijo se razvija dalje. Kljub vsem »svarilom« glasuje 3. junija štajerska, nato . . .

Vsa ta akcija nam kaže mnogo klav-rega, komičnega. Po eni strani je nad vse junaška uloga, ki jo igra oficijalna Avstrija. Ker se antanta s svojo malo žlahtko jezi in ne pripušta združenja, se dela centralna vlada na Dunaju kot da bi sama sicer prav rada ubogala, da pa državljani nočejo ubo-gati . . . Obe stranki pa, ki sestavljata to vlado, pa aranžirata plebiscite, govornika bo-jevite govore in v vsem bagatelizirajo an-tanta in svoje bližnje sosedo ter nasprot-nike. Očitno hoče Avstrija preizkusiti, ko-ljko se da s plebiscitnimi grožnjami izstiliti iz zmagovitih gospodov. Skratka: vse ple-biscitno gibanje izgleda kot generalna pre-kušnja položaja . . .

Tudi nasprotna stran, to je velika in mala antanta se obnaša nenavadno nel-zrazito. Vprašanje je, ali čakajo merodajni čl-niteli na to, da preide Avstrija od besed do dejanj — kajti plebisciti so vsekakor šele besede — ali pa si niso še na jasnem, kaj naj ukrenemo. Kajti nedvomno bi lahko vsak trenutek popolnoma ukinit vso akci-jo. Saj če so ugnali Nemčijo, liti avstrijska beračija ne bo delala preglavice, in kje je ona meja, ki je Avstrija v svojem brepeno-

nju po nemških piketihavbah ne sme preko-račiti?

Za nas ostaja najzanimivejše vprašanje, kako se bo obnašala naša vlada, kadar pri-rede glasovanja tudi na Koroškem, če ga seveda prirede tudi tukaj. Za nas mora bli-ti v obeh bivših plebiscitnih pasovih že gla-sovanje o združenju z Nemčijo spodbudljivo, kajti mirovna pogodba govori o politični pripadnosti le glede Avstrije in Jugoslavije, ne pa glede Nemčije. Ako se postavijo Nemci na drugačno naziranje, je seveda vse odvisno od splošnega položaja in ne v zadnji meri od naše akcijske zmožnosti, da prodremo mi s svojimi stališčem. Vsekakor smo lahko zadovoljni, da se Avstrijem ta-ko mudi z ujedinenjem.

In naposled: bilo bi koristno ne le za nas, marveč tudi za Nemce, ako spravimo koroško vprašanje s sveta. Za velike po-litične zmožnosti, ki se odkrivajo v bo-dočnosti, bi bilo treba tu čistega ozračja.

In kadar bo odločena vsa naša zemlja na severu, bo morda delo Wendla za zbliz-žanje med nami in Nemci boljše uspevalo.

Za nas pa mora sedaj veljati samo eno: biti pripravljeni, da ob prvi priliki zase-demo zemljo, ki nam je bila po stoletnem nastitju odvzeta.

Pogajanja za premirje med Poljaki in Nemci.

Velika nemška ofenziva? Angleške čete stopajo v akcijo.

London, 1. junija. Po vesteh iz poljskega vira so v Gorenji Sleziji med Nemci in Poljaki pogajanja za premirje v teku.

Pariz, 1. junija. (Izv.) Lloyd Georgea so je pooblastilo, da radi razmer v Gorenji Sleziji odpokliče angleške posadnike iz Ber-lina in Varšave.

Opole, 1. junija. (Izv.) V Opolje do-spi bataljon Angležev je dobil nalogo, za-vzeti Velike Strelice nočjo z Juršem.

Pariz, 1. maja. Različne časniške korespondence javljajo svojim listom iz Gorenje Slezije nemško ofenzivo na široki podlagi. Doslej te vesti še niso potrjene.

Nemški državni kanceler o smernicah nemške politike.

Nemčija bo izpolnjevala svoje obveznosti.

Berlin, 1. junija. Državni kancelar dr. Wirth je imel danes v državnem zboru svoj veliki programatični govor. Zbornica je bila popolnoma zasedena in vse tribune polne. Navzočni so bili ministri novega ka-bineta. Ko je predsednik Loeb otvoril se-jo ob polu sedemnajstih, je izjavil državni kancelar: Naš program se more izraziti v treh besedah: Sporazum, obnova in sprava. Izpolniti hočemo svoje obveznosti do skr-ačnosti. Po sprejemu ultimata je prišla naša politika v gotove tire. Ultimatum nam daje kratke roke, eden je že potekel in mi ga nismo zamudili. (Odobravanje.) Državno finančno ministrstvo je pripravilo vse po-trebno, da se bomo držali tudi nadaljnjih rokov. Uklonili smo se v vprašanju raz-orožitve, izvršen je načrt za prepoved le-

tal. Izdana je prepoved za uvoz in izvoz gradiva za letala. Odrjeja je omejitve po-litičnega moštva na 150.000 mož. Odrdiba za izpremembo volnega zakona in za uvoz in izvoz vojnega orodja bodo v kratkem predložene državnemu zboru. Za razoro-žitev posameznih bramb so ukrenjene po-trebne odredbe. Kar se tiče nalog gospo-darskega dela ultimata, obsegajo finančni program, gospodarski program in socialno-etične naloge. Ako bomo imeli letos tak izvoz, kakor leta 1920, bomo morali pla-čati tri in eno četrtino milijarde zlatih mark. — Izvozni indeks je nesrečen, brutalen in sirov. Učinek na svetovno gospodarstvo se bo kmalu pokazal. Treba bo postaviti nov indeks.

DRŽAVNI PRORAČUN.

Beograd, 1. junija. (Izv.) Ker vojni mi-nister z ozirom na zunanji in notranji po-ložaj nikakor ne odstopi od svoje budžetne postojanke 2 in pol milijarde dinarjev, ga je pozval finančni minister dr. Kumanudi na tozadevno posvetovanje. Finančni mi-nister smatra reduciranje poedlnih paritij budžeta kot nujni imperativ države radi dejstva, ker optimistično računano znašajo dohodki zemlje 4 in pol milijarde dinarjev, stroški pa, ako ne pride do redukcij, 8 mi-lijard. Kakor je razvidno, bi tak proračun končal z 3 in pol milijard. deficita. Do danes je proračun vseh ministrstev že urejen, le ministrstvo prosvete se mora še urediti.

BORZNA IN TRŽNA POROČILA.

1. junija.
Zagreb: Devize: Berlin 210—212,50, Budimpešta 50,75—51,50, Italija 694—697, London 515—518, Newyork kabel 131—132, Newyork ček 130—131,25, Pariz 1095—1100, Praga 191—192, Svica 2300—0, Dunaj 22,30—22,50. Valute: Dolarji 128—130,25, avstrijske krone 22,50—0, češkoslovaške krone 192—0, franci 10—1100, marke 215—218, lej 220—222, lire 683—688.
Dunaj: Devize: Amsterdam 20620—20700, Zagreb 448—452, Beograd 1790—

1810, Berlin 942—948, Budimpešta 251,50—254,50, Bukarešta 982,50—992,50, London 2315—2335, Milan 3130—3150, Newyork 596—600, Pariz 4970—5010, Praga 866—872, Solija 690—700, Varšava 54,75—56,75, Curih 10483—10535. Valute: dolarji 590—594, lev 685—695, marke 944—950, lire 3125—3145, dinarji tisočaki 1785—1805, poljske marke 56,75—58,75, lej 979—985, švic. franki 10450—10500, češkoslovaške krone 866—872.

Praga: Devize: Amsterdam 2371, Berlin 108,75, Curih 1201, Milan 360,50, Pariz 573,50, London 267, Newyork 68,25, Beograd 207, Bukarešta 113,25, Solija 79,25, Dunaj 11,10, Varšava 6,05, Zagreb 51,25, Budimpešta 29,12. Valute: marke 108,75, švic. franki 1196, lire 375,50, franci 108,75, funti 265, dolarji 66,75, dinarji 210,50, lej 111, lev 75,75, avstrijske krone 11,10, poljske marke 6,05.

Curih: Devize: Berlin 9,10, Holan-dija 196,75, Newyork 570, London 22,19, Pariz 47,90, Milan 30,10, Bruselj 47,90, Ko-danj 101, Stockholm 131,25, Kristijanija 87,75, Madrid 74,50, Buenos Aires 185, Praga 8,40, Varšava 0,55, Zagreb 4,30, Bu-dimpešta 2,45, Bukarešta 9,40, Dunaj 1,32 in pol, avstrijske krone 1,03.

Za našo severno mejo.

Salzburška je glasovala in se odločila za priklonitev k Nemčiji. Navdušeni nacionalci so odstranili državne mejnike in ljudstvo se je zagledalo v Berlin, preko sestranskega Dunaja.

Za Salzburško je sedaj na vrsti Štajerska. Včerajšnja seja deželnega zbora je navdušeno pritrdila predlogu, da glasuje narod dne 3. julija za Nemčijo. Tudi štajerski Nemci bodo v ogromni večini za Nemčijo. Navzlic svaritvam oficijelne Avstrije, navzlic gospodarskim renesansam gredo velenemci svojo pot: aut. aut. Gotovo je, da glasovanje ne bo obstalo na Štajerskem. Cela Nemška Avstrija komaj čaka trenutka, da likvidira z Dunajem in spoji svojo usodo z usodo Berlina. Nemška Avstrija se čuti osamljeno, gospodarsko in politično nemogočo, brez zaslombe Velike Nemčije. Vodstvu dunajske vlade ne zaupa več ljudstvo, navzlic pridobljenim koncesijam v Parizu, navzlic obljubam vlade na boljše čase.

V kolikor priznavamo Nemški Avstriji pravico smaoodločbe, se tudi Jugoslovani ne moremo spoditi kati nad voljo nemškega ljudstva, da se priključi k svoji nacionalni državi — Nemčiji. Vendar, naš zunanje-politični položaj nam ne dopušta, opazovati dogodke v Nemški Avstriji, kot mirni gledalci. Za ali proti Nemčiji, pomeni za nas v doglednem času obnovitev nemške ekspanzivnosti na jug. Popolnoma nov položaj nastane za Jugoslavijo, če bo imela računati za neposrednim sosedom Veliko Nemčijo.

Zavarovati se moramo pred nemško nevarnostjo. Strategične meje morajo biti take, da bo izključen vpad v hrbet. Ne samo to. Naša pot na sever mora biti prosta. Gospodarske prilike zahtevajo, da nismo izolirani od Češke in Poljske.

Koroško vprašanje stopa v ospredje. Slovenska Koroška ne more z Nemčijo. Koroška mora biti naša. Antanta nam jo že priznava in mogoče niso daleč dnevi, ko osvoobodimo koroške brate suženjstva. Tudi Nemci računajo z jugoslovansko Koroško; poročila pravijo, da koroški nemški nacionalci potrpi spremljajo koroško v prid Nemčije. Tudi korektura štajerske meje je neodložljiva.

Z glasovanjem v Nemški Avstriji postaja za nas ugoden zunanje-političen položaj. Krivice, storjene od severni meji nad slovenskim narodom, utegnejo biti poravnane. Samo eno je: Beograd ne sme zamuditi nobene prilike, da izrabí vsak moment, ki govori v naše dobro. Že danes ugotavljamo, da slovenski narod ne deli naziranja s Pašićem, ki govori o dravski meji na Koroškem. Cela slovenska Koroška mora biti naša. Velikovec. Celovška kotlina in severni del beljaške okolice so slovenski. Zibelka slovenstva Gospa Sveta mora postati slovenska. Tudi za nas velja historično pravo. Uveljavimo ga tudi mi, kakor so ga Čehi.

Saint Germain, koroški blebscit in Rapallo se ne smejo povrniti. Dovolj je bilo popustljivosti, dovolj žrtv.

Zvezi narodov je Zeneva predraga. Finančna komisija trokovnjakov zveze narodov je v svojem poročilu ugotovila, da je Zeneva dražje mesto, kakor so drugi kraji in da bi se moglo kaj priljaniti, a k se sedež zveze narodov premesti, recimo, v Turin ali na Dunaj.

Za socialne in ekonomske pravice proletarijata.

Govor nar. poslanca Iv. Deržića v skupščini.

Gospodje narodni poslanci! Obraznavamo oddelek III.: socialne in ekonomske odredbe, ki naj dajo bodočemu življenju jugoslovanskega naroda v enotni državi take ekonomske pravice, da se bo ta narod mogel razvijati tako, kakor je izzvenelo iz govorov vseh dosedanjih govornikov te skupščine, da bodi ta narod v bodočnosti res srečen in zadovoljen. Gospod poročevalec, ki je otvoril debato o tem oddelku, je povedal veliko lepih stvari in je naglašal, da je pravzaprav oddelek III. zrcalo razpoloženja in sestave te ustavotvorne skupščine. To mu jaz mirnodušno priznam, vendar pa moram reči, da je to zrcalo zelo, zelo slabo, da je do polovice razbito, oziroma zamazano. Členi III. oddelka so nekaka zmes, zmetana iz vseh delov sveta brez vsake logične in smotrene zveze, ki bi bila potrebna, in sicer neobhodno potrebna, da ne bodo bodoče generacije, ki bodo prisiljene tekom prihodnjih 10 let ta III. oddelek popolnoma korigirati, rekli, da je bila ustavotvorna skupščina naše države res nekaj od hoc sestane ljudi, ki so se iz strankarskih in drugih koristi med seboj klatili in potem delali kupčije, da so spravili tudi takozvane socialno-ekonomske odredbe v ustavo. (Klic: »Tako je!«)

Prvi členi imajo nekako obče obeležje in govorijo o dolžnostih in pravicah v ekonomskem oziru vseh državljanov naše države. Člen 24., ki je bil faktično jugoslovanski unikum, je po sreči odpadel. Tihično pa je, da po členu 27., ki govori o dolžnostih, ki jih ima država napram svojim državljanom, pride člen 28., ki govori o zakonu. Ali je to v kakih logični in zmiselnih zvezi z dolžnostmi, ki jih ima država napram svojim državljanom? Jaz mislim, da ne. Za členom 28. pridejo zopet dolžnosti države. Člen 30. govori kratkotalo o kmetijskem zavarovanju. Takoj nato se pa preide v člen 31. na delavsko vprašanje. To delavsko vprašanje se pa zopet deli v členu 32. z invalidi in se potem v členu 33. govori, da se priznava koalicijske pravice. In tako gre paragraf za paragrafom naprej, kjer je vse zmesano skupaj, kakor je to imela navado med vojsko avstrijske generaliteta, da je zmetala vse skupaj, kar je rekvirirala, repo, korenje in drugo v en kotel ter je potem s tem hranila svoje državljane in svoje vojaštvo.

Ravno tako so vladajoče stranke v tem oddelku zmetale vse skupaj v en kotel ter so potem te mešanice dale velikodonec naslov: socialne in ekonomske odredbe. Ne vem, kdo je imel pravzaprav največ zaslug, da je ta odredba sploh prišla v ustavo.

Jaz sem že v načelni debati poudarjal, da so gotove vladne stranke stale na stališču, da takozvane socialno-ekonomske odredbe sploh ne spadajo v ustavo. Danes pa je odgovarjal govornik iz skrajne levece napram trditvam predgovornikov iz centra, da tega III. oddelka vladne stranke niso vzele v ustavo iz potrebe in iz notranjega čuta odgovornosti proti jugoslovanskemu narodu, ampak pod pritiskom opozicije.

no hrepenel, da bi postal — duhovnik. — Že 27 let star je zapustil svoj dom in šel iskat človeka, ki bi mu pomagal, da bi študiral. Našel je nekoga kaplana, ki ga je učil nekaj let, in potem je bil usposobljen za vstop v latinske šole. Šlo je težko, ker je živel v velikem pomanjkanju. Ker je bil Kneipp slaboten in je trnel veliko pomanjkanje, je čedalje bolj bolehal. Skoraj bi bil zapustil študije ter se vrnil k svojemu rokodelstvu.

Slučajno je dobil neko knjižico, ki je učila, kako se naj z vodo zdravi. Hotel je ta nauk porabiti za svoje zdravljenje. Kar je knjižica učila, je poskušal pol leta na sebi, a nič mu ni bilo bolje. Pa vendar ni obupal. Zdravilo se je dalje in je popolnoma ozdravil. Njegovo telo se je okrepilo, duh se mu je osvežil. Knjižica ga je rešila smrti. — Postal je duhovnik. Dočakal je skoraj 80 let, četudi je bil v svoji mladosti šibek in bolehen. Tekom let si je pomnožil svoje izkušnje o zdravljenju z vodo.

Tako je Kneipp kot priprost kmetjski župnik zdravil ljudi z vodo in sicer brezplačno. — In ker je imel dobre uspehe, se je zdravljenje z vodo tako razširilo, da je postalo — svetovnoznano.

Leta 1837. je izšla na Dunaju knjiga z naslovom: »Mrzla voda kot

Jaz se s tem ne morem strinjati, reči pa moram, da je faktum, da so vladne stranke, ker niso imele več večine, računale na oportunistem opozicijskih strank in so potem pričele delati kupčijo z muslimanskim klubom, ki je stala na eni strani državo 300 milijonov dinarjev, na drugi strani se je pa s tem dobila večina za ta načrt ustave, oziroma določbe oddelka III., ki so ga nekako okrepili s tem, da so nazadnje postavili kot zadnjo točko še takozvano agrarno reformo.

Jaz kaj drugega od te vladne večine tudi nisem pričakoval. Kajti čisto gotovo je, da to vladno večino tvori blok meščanskih strank, ki se tako grozovito boji onega vala, ki prilijaja iz vzhoda od bratov Rusov, ki hoče našo državo obiti z deskami ali pa jo eventualno obzidati z drugim kitajskim zidom samo radi tega, da bi se jugoslovanske delavske mase nikakor ne postavile na pravilno stališče in zahtevale, da s svobodno odločujejo o svojem življenju in da tega pod nobenim pogojem ne pripuščajo več priviležiranim kastam.

S teh vidikov je pač samo po sebi umevno, da stoji vodilni faktorji vladajočih strank strogo na stališču, da morajo za vsako ceno zadržati one ideje, ki danes vladajo nad ruskim narodom; in četudi tega vladanja nad ruskim narodom, kakor sedaj postoji, jaz za svojo osebo in za stranko, kateri imam čast pripadati, ne morem priznati, moram vendar reči, da je ta metoda vladajočih meščanskih strank, ki hočejo z reakcionarnimi paragrafi nekako ustaviti tok življenja jugoslovanskega naroda, popolnoma napačna.

V tem me potrjuje predvsem dejstvo, da je vlada oziroma vladne stranke pristale na to, da se v socialno-ekonomskih odredbah dajo neke obče pravice delavskemu ljudstvu, drugič da se s posameznimi členi nekako zagaranira dolžnost države, da se briga za svoje državljane, in tretjič, da se načeloma izreče nekako svečano, da je jugoslovanska zemlja za to tu, da bodi na njej srečen jugoslovanski kmet.

Mi vsi vemo, da smo agrarna država, in čisto gotovo je, da bodo agrarci v bodočih letih imeli to državo v svojih rokah, dokler se ta država ne bo povzdignila na višek ekonomske, oziroma industrijske stopnje. Samo po sebi je umevno, da vladajoče stranke, ki imajo 95% glasov od jugoslovanskega kmeta, niso smele v ustavi udariti po kmetu, ampak so morale najti par paragrafov, s katerimi so rekli: vidite kmetije, mi hočemo za vas dobro, mi vam hočemo dati vse pravice.

One vedo popolnoma dobro, da so s tem nekako zadovoljile ogromne mase jugoslovanskega ljudstva, skoro 85% večine, da so si pa s tem tudi nekako rezervirale popolnoma prosto postopanje z drugim bogastvom naše države. Če so one rekly, da se privatni veliki šumski kompleksi in fideikomisi ukinejo, da se bo agrarna reforma izvedla, so s tem nekako manifestirali za to, kar vse stranke zahtevajo, da bodi zemlja last onega, ki jo obdeluje. Nato so torej stranke pristale, vendar so na njej določile, da se tako zvane od Boga — po budi si, da je to katoliški, pravoslavni ali mohamedanski Bog — podedovane pravice pod nobenim pogojem ne smejo uničiti. In tukaj vidim, da se na eni strani bori verska stranka jugoslovanskih katolikov, ki je proti temu, da bi padla

pod agrarno reformo ona velepossestva, ki jih je dobil katoliški klerus od najhujših sovražnikov jugoslovanskega naroda, od Habsburžanov in raznih drugih ljudi, ki so nas tlačili sto in stoletja.

Na drugi strani pride druga konfesionalna stranka — klub Muslimanov — s svojimi begi in azi, ki pravi: pod nobenim pogojem mi ne dopustimo, da bi se nam odvzela ona zemlja, ki nam jo je dal Allah potom naših Sultanov, da smo mogli jugoslovansko rajo stoletja mučiti in trpinčiti, ampak hočemo imeti za to plačilo. Vlada je njihovim zahtevam ugodila ter jim je dala a konto 300 milijonov dinarjev.

Potem pride tretja vera, to je pravoslavna vera, ki se bori malo bolj politično. Tu sicer cerkev kot taka nima veliko veleposesestev, so pa privatniki te vere, ki imajo tako velika veleposesstva. In ti privatniki so si mislili: dajmo najprej konfesionalni stranki par milijonov, potem pa bomo, če Bog da, in vladna večina, agrarno reformo tako rešili, da bomo tudi mi za tisto zemljo, ki ni bila nikdar po pravici naša, ampak bi imela pripadati narodu, dobili od jugoslovanskega ljudstva par milijonov.

Na ta način so prišla ta vprašanja o agrarni reformi v ustavo. Vsa druga vprašanja pa, ki so še veliko

bolj važna za našo državo v ekonomskem oziru, so ostala izven tretjega oddelka. Kaj to meni pomaga, če ste rekli, da je koalicijska pravica delavcev zagaranirana, če ste rekli, da je zagaranirano, da se država za »stručno spremeno«¹ jugoslovanskega ljudstva, če ste na pustili vrata odprta, da gotovi ljudje, gotovi krogi pravoslavnih, katoliških in muslimanskih bank lahko delajo vse mogoče pogodbe bodisi z Madžari in Čulukafri, da eksploatirajo ono bogatstvo, ki leži v naši jugoslovanski zemlji, to so naši rudniki. To je ono bogatstvo, ki je neizčrpno, bogatstvo, o katerem moremo reči, da je v tem naša država najbogatejša v celi Evropi.

Če ste tukaj to dopustili, če ste rekli med takozvanim državnim gospodarstvom v § 117., da so rude, lekovite vode i vrela i prirodne sile svojina države, si je tu birokratična gospoda naše nove države pustila popolnoma prost teren za gospodarski razmah gotovih kapitalističnih strank, gotovih kapitalističnih krogov, ki imajo jugoslovansko in narodnost na jeziku samo v skupščinah in na banketih, ki pa se v dejanskem življenju, kadar je treba udariti po delavskem ljudstvu, po malem človeku, zvežejo magari s samim hudičem, samo da obdržijo potom kapitala to ljudstvo v svojih rokah. (Dalle prih.)

Gospodarstvo.

+ Podaljšanje delovnega časa v industrijskih in obrtnih podjetjih. Ker se tolači uredba o delovnem času z dne 8. aprila 1921, priobčena v Uradnem listu št. 43 iz 1921, napačno, opozarja ministrstvo za socialno politiko, da je ta uredba le dopolnilo prvotne uredbe z dne 12. septembra 1919 v Uradnem listu št. 154 iz 1919. Delovni čas v industrijskih, obrtnih, rudarskih, trgovinskih, in prometnih podjetjih, ki zaposlujejo več nego 5 delavcev, ali ki obratujejo z elementarno silo, ostane še nadalje omejen na 8 ur dnevno ali 48 ur tedensko. Podaljšati se more le izjemoma na 10 ur, dnevno ali 60 ur tedensko, a tudi to največ trikrat po štiri tedne v istem koledarskem letu. Delo za deveto in deseto uro se mora plačevati v vsakem slučaju najmanj 50% više nego delovne ure normalnega delovnega časa.

V manjših obrtnih pa, kjer se ne uporablja elementarna sila, kakor n. pr. parna, vodna, električna itd., in ni zaposlenih več nego pet delavcev, se more dovoliti podaljšanje delovnega časa na 10 ur dnevno ali 60 ur tedensko na poljubno dobo, če je potreba in če ostane obrat kot manjši obrt. V smislu uredbe je delavec tudi valenec in volonter, ne glede na to, da li prejema kako plačo ali ne.

Dovoljenje za podaljšanje delovnega časa izdajajo pristojna obrtna nadzorništva za svoje okrožje (obratno nadzorništvo v Ljubljani, v Celju in v Mariboru) in sicer na prošnjo podjetnika, če je potreba za podaljšanje dokazana.

Vloge in rešitve glede podaljšanja delovnega časa so proste kolektivne.

Samolastno podaljšanje delovnega časa se kaznuje z denarno kaznijo od 10 do 500 dinarjev. Delo nad 8 ur se mora pa tudi v tem slučaju plačati 50% više nego normalne delovne ure.

Za mladinske delavce do izpolnjenega 16. leta velja še dalje predpis, da ne smejo delati več nego 8 ur dnevno.

+ Ljubljanski veliki semenj. Dela za prireditve velikega semnja, ki bo v Ljubljani od 13. do 24. avgusta t. l. so v polnem teku. Prostor v Lattermanovem drevoredu na vogalu bivšega dirkališča in Gosposvet-

ske ceste, ki je določen za veliki semenj, je kaj srečno izbran, ker je dovolj velik, le v najlepšem delu mesta in na zelo primernem kraju. Poleg tega ga z vseh strani obkrožajo senčati drevoredi, ozadje pa tvorijo Plavski gozd s svojimi naravnimi krasotami. Že pogled na ta prostor mora na gledalca napraviti zelo ugoden vtis. Načrte za veliki semenj so izgotovili priznani strokovnjaki. Vsa prireditve je zamišljena kot nekaj enotnega, pri čemur je vsakemu razstavniku glede notranje opreme najetih prostorov prepuščeno, da si jih opremi in okraši po svojem okusu, vendar se pri tem ne smejo preokorati določene meje. Zunanji pogled na razstaveni prostor bo naravnost impozanten. Arhitekti so imeli pri izdelavi načrtov pred očmi podobne prireditve v drugih državah, ki prirajo letne vzorčne velesemnje, v nekaterih državah celo po dvakrat na leto, in so zaradi tega tam glavne stavbe zidane. Odbor za prireditve Ljubljanskega velikega semnja se v svojem pravilnem pojmovanju, da mora že prvi, celotni vtis, ki ga napravlja na gledalca že pred vstopom na razstaveni prostor, ugodno vplivati na posetnika, ako hočemo doseči v njem primerno razpoloženje, ni ustrašil truda in velikih žrtv in so je pogumno lotil dela. Razstaveni prostor se že planira in glavne stavbe se že postavljajo. Tudi dela za opremo notranjih prostorov so oddana in dobro napredujejo. — Zanimanje za to prireditve, prvo v Sloveniji in v Jugoslaviji sploh, je zelo veliko. Zaradi tega te upravičeno upanje, da bo Ljubljanski veliki semenj imel velik uspeh in da se bo ves trud bogato poplačal.

+ Kaka bo letošnja žetev. Ministrstvo za poljedelstvo in vode je izdalo poročila o dobrih perspektivah letošnje žetve na celim svetu, ki ga je izdelal Mednarodni poljedelski institut. Jesenska žetev bo po teh podatkih v Ameriki za 9% boljša od one pretečenega leta. Istotako je z ozirom na stanje aprila meseca pričakovati dobrih uspehov v Nemčiji, Bolgariji, Franciji, Angliji, Poljski Romuniji in Severni Ameriki, bolj srednje dobre žetve pa bodo v Italiji in na Japonskem. V nekaterih delih Indije pa se ozimna nalaja v zelo slabem stanju. Pomladanske setve dobro uspevajo v Belgiji, Bolgariji, Franciji, Angliji, Italiji, Romuniji in na Japonskem, dočim so precej zaostale v Španiji, Irski in Češkoslovaški. Kar se tiče žetev koruze v južnih deželah, bo ista v Argentini za 21% boljša od povprečnih žetev zadnjih petih let. Špalska žetev koruze vseh deželah pa bo znašala 9% več kot pretečeno leto in 15% več od povprečne žetve zadnjih petih let. Prati živine znaša v letu 1920 v Nemčiji 3% pri govedu, pri ovcah in 34% pri prašičih. V Belgiji pa 16% pri govedu in 27% pri prašičih. Interesantno je to, da ministrstvo ni izdalo nikakih podatkov glede Jugoslavije, za katero se splošno misli, da bo njena žetev prav dobra.

+ Razpis dobave papirja in kartona za tobačno tovarno v Nišu. Uprava državnih monopolov v Beogradu razpisuje na dan 8. junija t. l. ob 16. uri ponudbeno razpravo za dobavo kartona in papirja za potrebe tobačne tovarne v Nišu. — Dobavni razpis, pogoji in vzorci blaga se morelo vgledati v ekonomskem oddelku uprave državnih monopolov. En izvod dobavnega razpisa, pogojev in vzorcev je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled. Zbornica pa nima na razpolago prepisov, da bi jih mogla interesentom izročiti.

+ Dunajski jesenski semenj. Od 11. do 17. septembra t. l. se vrši na Dunaju jesenski sejum.

Anton Leban:

O Kneippovi stoletnici.

»V delih svojih sam boš živel večno.«¹ Askerc.

Letošnje leto 1921. je leto raznih stoletnic. In tako smo dne 17. maja med drugimi imeli poleg Korenove in Napoleonove stoletnice Kneippovo stoletnico, kajti istega dne je poteklo 100 let, odkar je bil rojen svetovnoznani prelat Kneipp.

Kdo in kaj je bil Kneipp, ni treba praviti. Kneippa poznajo — vsaj po imenu — skoraj na vsem svetu. Pozna ga mlado in staro, kajti župnik Kneipp je radi svojega naravnega zdravljenja svetovnoznana oseba in njegovo slavno ime se imenuje v borni koči vbolega kočarja, kakor tudi v bleščeti palači milijonarjev. — Njegov program je bil: »Najaki naravi! Zdravi se z — vodo!«

Radi tega je umešno, da izgovorim ob tej priliki, ko se drugod praznuje njegova stoletnica, nekaj besed o tem — vemožnosti.

Kneipp se je rodil pred sto leti na Bavarskem od ubogih starih. Obiskoval je ljudsko šolo in se je potem izučil za — tkalca. A ni bil zadovoljen v tem stanu, ker je ved-

izvrstno zdravilo. — Iz te knjige se je Kneipp tudi učil. Spisal jo je baje dunajski zdravnik dr. Winternitz. Kneipp je marsikaj spremenil glede na svoje že pridobljene izkušnje in je sam spisal knjigi: »Meine Wasserkur«² (Moje vodozdravljenje) in »So sollt ihr leben«³ (Tako živite).

Kneipp je imel v Wörishofnu na Bavarskem svoje zdravilišče ali sanatorij. Tja so dohajali bolniki z vseh delov sveta. Navadno so odhajali od njega ozdravljeni in prežeti globoke hvalečnosti do njega. Seveda vseh bolnikov ni morel ozdraviti, kajti tega ne more storiti najimenitnejši svetovni zdravnik. Odhajali so od njega tudi neozdravljeni. Med temi je bil tudi raniki Rajko Mahorič, bivši sežanski župan, ki se je radi tega pred slovesom iz Wörishofen z Kneippom spri.

Kneipp je zbog lepih uspehov v Wörishofnu na Bavarskem zaslovel kot imeniten zdravnik celo preko evropskih meja. — Bolniki so prihajali k njemu, a to ne je reveži, ki niso imeli gnetnih sredstev, ampak tudi bogataši in celo člani vladarskih rodbin so se zatekali v zdravilišče v Wörishofnu in iskali tam pri Kneippu pomoči.

V pripoznanje teh velikih zaslug v dobrobit človeštva mu je papež

podelil čast komornika. Imel je tudi druga odlikovanja. Kneipp je začel izdajati v Wörishofnu svoje veintereantne: »Kneipp-Blätter«⁴ (Kneippove liste) že leta 1894, in ti listi izhajajo še danes dvakrat mesečno. Po Kneippovi smrti nadaljuje Kneippovo zdravljenje v Wörishofnu prior Reile, ki je obenem urednik lista »Kneipp-Blätter«.

Kneippova knjiga: »Meine Wasserkur«⁵ je postala svetovnoznana. Radi njene važnosti jo je monsignor Valentin Podgorec priredil in sestavil za vsakdanje potrebe našega ljudstva v slovenskem jeziku. Izdala in založila jo je pod imenom: »Domači zdravnik«⁶ Družba sv. Mohorja v Celovcu. Leta 1913. je izšel že peti, popravljeni in pomnoženi natis. — Knjiga nudi tudi zdravemu človeku dober nasvet, kako si ohrani ljubo zdravje.

Župnik Kneipp je umrl pred 24 leti, a njegova človekoljubna dela so ostala. Seme, koje je sejaj, je padlo na rodovitna tla in nosi bogat sad. Kneippa čita in čišla skoraj ves svet. Njegovo dobro ime bode trajno slovelo. Narod naj pa uvažuje njegov nasvet: »Živi zmerno in trezno! To je najboljšo sredstvo zoper bolezen.

Dnevne vesti.

— **Rekonstrukcija deželne vlade** za Slovenijo. Ze večkrat se je pisalo, da pride v deželno vlado za Slovenijo tudi g. dr. Niko Zupanič, pristaš radikalne stranke. Vendar je bilo to vedno demantirano. Včerajšnji »Slovenski Narod« pa poroča, da je imenovanje dr. Zupaniča za poverjenika za socialno skrbstvo le še vprašanje časa. Dosedanji poverjenik za socialno skrbstvo g. Adolf Ribnikar prevzame poverjenišvo za notranja dela. V pokrajinski vladi bodo torej zastopani 3 pristaši SKS. 2 demokrate — po »Slov. Narodu« se mora smatrati g. dr. Baltič kot uradnik za nevturalca — in 1 radikalec. G. dr. N. Zupanič bo imel razven vodstva poverjenišva še drug posel: nadzorovanje ostalih poverjenikov. Ker bodo torej zastopane v pokrajinski vladi vse vladne stranke razven muslimanov, bo treba osnovati novo poverjenišvo, na katero reflektirajo baje muslimani.

— **Konec šolskega leta** na srednjih šolah bo 28. t. m. Spričevala se bodo poslala dijakom po pošti.

— **Urednik sprejme dnevnik** »Jugoslavija«. Pismene ponudbe za navedbo službovanja je poslal na upravo pod »Urednik«. Nastop službe in plača po dogovoru.

— **Za komisarije železniške policije** sta imenovani: v Čakovcu Milan Kolar, dosejaj začasni pomočnik komisarja na Jesenicah; na Jesenicah Nenad Brašovan, dosejaj začasni pomočnik v Subotici. Za začasnega pomočnika komisarja v Rakeku je imenovan Rado Zaklanović.

— **Volitve županov** po deželi. V Brslavcih je bil izvoljen Jos. Omladič, v Ribnici na Pohorju Ant. Podlesnik, v Vuzenici Al. Grubelnik, v Vuhredu Fr. Sgerm, v Remniku Fr. Martini, v Zibiki pri Šmarju Rok Planinšek, v Roginski gorci Ant. Belaj, v Šmarjeti na Dolenskem Janez Povše — vsi pristaši SKS. Pri Sv. Antonu na Pohorju je bil izvoljen Fr. Mravljak, v Breznu Fr. Jenčič — oba pristaši JDS. — V Jančevem vrhu pri Ribnici Luka Derževnik, v Kranjski gori Jos. Lavtižar, v Trebelnem Jos. Sinur, v Stari Loki Gašpar Karlin, v Smetednu Jos. Bugar, v Dolu pri Ljubljani Matevž Moder, v Sori Fr. Luštna, v Toplicah pri Novem mestu Adolf Pečnik — vsi pristaši SLS.

— **Čiščenje železniških vozov** in posajnih prostorov. Za vsako čiščenje in desinfekcijo prostorov, ki jih ponesnažijo ali mažejo potniki, se pobira po 25 dinarjev.

— **Tatvina.** Ukradeno je bilo v noči 28. na 29. m. m. moško kolo znamke Styria (zadnji blatobran na koncu nalomljen, črna domača pleskano). Istotako je bila ukradena večja množina srajc, nogavic, sukanca znamke (Anker). Kdor kaj zve, naj javi proti nagradi Iv. Detiček, Velenje.

Ljubljana.

— **Javno beračenje** v Ljubljani prekaša vsako božjo pot. Nele, da so nastavljeni berači po vseh voglih, tudi v gostilnah in kavarnah si kar kljuje podajajo. Ne zanikamo, da je med njimi res več pravih revežev, hromih in slepih, toda še več je lenuhov in simulantov. Mestna občina za svoje reveže še precej dobro skrbi, toda vedno prihajajo novi iz bližnjih občin. — Preskrba resničnih ubožcev se bo morala urediti s socialnim zakonom, makar se naloži novi davek Saj toliko kolikor izda vsak davkoplačevalec sedaj direktno beračnem, posebno ob pomanjkanju drobiža, gotovo letni davek ne bo znašal.

— **Vojaški koncert** se vrši v četrtek dne 2. t. m. na vrtu hotela »Union« v Ljubljani od pol 8.—pol 11 h zvečer. Svira godba dravske divizije.

— **Cirkus Renlow** po svojih potovanjih in predstavah v deželi dobro znan, pride v kratkem v Ljubljano in bo publiko našega mesta nekaj dni s svojimi zanimivimi atrakcijami in drugimi zanimivostmi prijetno zabaval. Predstave dovršeno izšolanega materiala, slavnih jahalnih in telovadnih umetnikov, odlično dresiranih konj itd. so žele že po največjih mestih Evrope najboljši uspehi. Občinstvu se ta izredni užitek nudi samo par dni. Slavnostna otvoritvena predstava bo v petek 3. junija ob pol devetih. V soboto bodo dve predstavi ob 4. uri in druga zvečer ob pol devetih. Vstopnine se dbe v predprodaji v trafiki Dolenc v Prešernovi ulici nasproti glavne pošte. Natančnejše na plakatih.

Maribor.

Takajšnji nemškutari raznašajo neresnične vesti o g. Fran Skok, premikalnem nadzorniku, češ, da se je njegov sin za časa 5 mesečnega bivanja v Trstu udeleževal pobojev na Slovence in deloval kot italijanski fašist. Kakor je pa razvidno iz dnevnika »Edinost« od 13. maja 1921 so te vesti popolnoma lymšljene in le zlobno podžiganje zavedenemu Slovencu, kateri je tudi za časa plebiscita na Koroško veliko storil za našo državo.

Samomir iz strahu pred kaznijo, 20 letni podnarednik v artilerijski podčastniški šoli Jurij Tischna iz Reke se je 31. m. m. opoldne v mestnem vrtu obstrlil z vojaško puško nad srcem in se smrtno ne-

varno ranil. Odpejali so ga v vojaško bolnico v Meljah, kjer je zvečer podlegel rani. Vzrok samomora je, ker so mu prišli na sled, da je on povzročitelj raznih tatvin perila in drugih stvari, ki so se že nekaj časa pojavljale v Vesni, kjer je pogostoma opravljaj službo pri razmejitveni komisiji. Ko je 31. m. m. zopet prodal večjo množino ukradenega perila nekemu starinarju je ta naznanil to policiji, ki je ugotovila tatvino in krivca. Preteči aretaciji se je skušal odtegniti Tischna s samomorom.

Oh ta ljubezen! V torek okoli 6. ure zvečer je skočila s starega dravskega mosta v Dravo 18 letna služkinja Angela Ootlič. Po obupnem boju z valovi je v bližini železniškega mosta izgubila in narasli rekli. Vzrok samomora je nesrečna ljubezen.

Izgubana je iz mariborskega okoliša Pavla Rozman iz Slov. Bistrice radi potepuštva in tajne prostitucije.

Mariborska tiskarna razpisuje subskripcijo 2500 novih delnic po 200 K nominalne v Dravo 18 letna služkinja Angela Ootlič. Po obupnem boju z valovi je v bližini železniškega mosta izgubila in narasli rekli. Vzrok samomora je nesrečna ljubezen.

Lesna industrija »Drava« d. d. v Mariboru zviša svojo sedanjo 2 milijona kron znašajočo delniško glavnico na 10 milijonov kron ter razpisuje novo emisijo 400 delnic po 500 K nominalne.

Celje.

Posiljena in okradena je bila 29. m. m. od nepoznanega človeka Roza Sovič iz Petrovč pri Celju.

Aretrana sta bila od celjske policije Ivan Barvnjak in Geza Fidler, delavca cirkusa »Slavija«, ki se mudi te dni v Celju, ker sta hotela v hlevu Skobrnatca posiliti neko Pavlo Kovač.

Prva jugoslov. lesna industrija, družba z o. z. se je ustanovila v Celju in ima svoje poslovne prostore na Krekovem trgu.

Jugoslov. hranilnica in posojilnica je pričela poslovati v Celju.

Izobraževalno ruštvo »Bratstvo« pride v nedeljo, 5. t. m. veliko vrtno veselico s plesom na vrtu in vseh prostorih gostilne »Pri Istriani« na Ljubljanski cesti.

Strela je ugrala v nedeljo med nevlito kozolec tovarnjara Westena v Bukovnem žlaku in ga upepelila. Škoda je precejšnja.

POROTNE OBRAVNAVE.

Uboj na vasovanju. V soboto, dne 28. maja se je moral zagovarjati 19 letni Andrej Stare radi uboja. Dne 4. aprila so vasovali fantje iz sosednih vasi v Bukovnu, pri čemur je prišlo do fantovskega pretepa. Med tem pretepom je udaril obtoženec Blaža Jenko z vilami tako močno po glavi, da se je isti takoj zgrudil na tla in drugo jutro umrl. — Obtoženec, ki je vzel že doma vile seboj, navaja, da se je oborožil z vilami le iz strahu pred pokojnikom, ki mu je večkrat grozil, da ga bo pretepel. Priče so v bistvu obtoženca potrdile, nakar je sodišče porotnikom stavilo samo vprašanje glede krivde težke telesne poškodbe, ki je povzročila pokojnikovo smrt. Porotniki so po kratkem posvetovanju vprašanje soglasno potrdili. Andrej Stare je bil obsojen na tri leta težke ječe in je kazen takoj nastopil.

Istega dne popoldne se je vršila zamliva obravnava radi očetomora proti 38 letnemu posestnikovemu sinu Francetu Baraga.

Usodnega dne je btoženec prišel rano v jutru pijan domov in hotel napreči konje, da se popelje s svojimi prijatelji na neko svatbo. Ze njegov brat mu je hotel to preprečiti, ko pa je prišel 75 letni oče k Francetu in mu odločno zankazal, naj peline konje nazaj v hlev, je začel med obema prepri in pretep, med katerim je sin z nožem zabodel očeta v trebuh. Domači so poklicali zdravnika, ki je ranjenega očeta obvezal, vendar je drugi dan zadani rani polegel. V svoji oporoki je zapustil kljub neštevskemu dejanju svojemu sinu-morilcu 25.000 K. Ko je sin zvedel za njegovo smrt je šel v Lašče in se javil orožništvu.

Obtoženec se je izgovarjal s popolno pijanostjo in ni hotel o celom dogodku ničesar vedeti. Priče, katerih je 12, dosledno izpovedo, da je bil obtoženec na dan umora res pijan in ga smatrajo za pijanca, ki si v pijanem stanju storjenih dejanj ni čisto v svesti. Nadalje potrjuje, da je oče večkrat z njim surovo ravnal, ker mu ni bil radi pijančevanja posebno priljubljen. Sodna izvedenca sta izjavila, da se možnost duševne nezavednosti v času storjenega dejanja ne more izključiti. Sodišče je stavilo porotnikom dva vprašanja. Prvo, glede krivde uboja očeta so porotniki z 11 glasovi potrdili, soglasno pa so zanikali drugo, glede polne pijanosti. — Sodišče je obsodilo Franca Baraga na pet let težke ječe in povračilo stroškov kazenske pravde.

KONJSKI TAT IN TIHOTAPEC.

20 letni hlapec Ivan Pivk pri posestniku Ivanu Rozmanu v Vrzdencih pri Vrhniki se je naveličal služiti. Ker pa mu je

kljub njegovi podjetnosti — tihotapil je to bak — slabo slo, je sklenil ukrasti svojo bivšemu gospodarju konja, da ga utihotapi preko meje in tam prodaja. Dne 7. II. se je splazil iz podstrešja v hlev svojega gospodarja in odpejal črnega konja, katerega je srečno privedel preko meje in ga prodal v Godovici pri Medvedu. Dobil je za konja 2700 lir. Del denarja je porabil, ostanek pa skril v šivalnem stroju svoje matere, ki ga je našla, nekaj porabila, ostanek pa skril v kleti. Obtoženec se je izdal s tem, da je sumljivo zapravljaj denar. Pri preiskavi so našli od kupnine še 500 lir in 2000 kron. Obtoženec dejanje prizna. Zagovornik dr. Pegan izpodbija vrednost konja, pri čemer pride v poštev vrednostno razmerje med denarjem in blagom osobito v zasedenem ozemlju in poziva porotnike, da pristavijo pri potrditvi vprašanja dostavek: Toda v vrednosti maj kot 4000 kron. — Porotniki so vprašanje krivde in vrednosti konja nad 4000 kron soglasno potrdili. Ivan Pivk je bil obsojen na 15 mesecev težke ječe.

ZAMENJAVA BANKOVCEV. — IZLET V TRŽIČ. — BALA S SVILENIMI TRAKOVI.

Dne 25. februarja je prišel iz Borovlj v Ljubljano sin boroveljskega trgovca Josip Renko, da zamenja 80 kronske bankovce. Po zamenjavi se je sestal slučajno z bivšim plebiscitnim orožnikom, šoferjem Ivanom Keržičem iz Ljubljane, katerega je poznal še iz Borovlj. Zallia sta sestanek, nato pa se je odločil Renko, da se pelje v Tržič obiskat svojega brata. Ivan Keržič mu je priskrbel pri poslovođu garaže prometne družbe Rudolfa Martinšiču avto; vozil jih je šofer Kordan, spremljal pa jih je tudi poslovođa Marzinc. Cela družba je bila precej vinjena. Vozili so se domov že ponoči. Renko je tako omagal, da je na-

zaj grode celo noč spal. Ko so ga pripeljali v Ljubljano so ga izročili v varstvo gostilničarke Jermanove. Ko je hotel Renko plačati večerjo, je zapazil, da mu je zmanjkala listnica. Takoj je poklical stražnika, ki je veselo družbo zaprl in konec je bil ta, da so dobili pri Keržiču v zašitem rokavu 4400 kron, v garaži pa je skril Martinc listnico z ostalim denarjem. Listnico je potegnil med vožnjo Renku iz žepa Keržič in jo dal Martincu, ki je denar razdelil. V listnici je bilo čez 29.000 jugoslovanskih in 11.000 nemških kron. Obtoženca, katera zastopata dr. Krejčič in dr. Smole se zagovarjata, da sta izvršila dejanje v polni pijanosti. Očividno pa nista bila tako pijana, ker sta peljala Renka namesto, da bi ga pustila v Kranju pri bratu, namenoma v Ljubljano, ker sta denar že po poti razdelila. Rudolf Martinc, ki je koroški nemškutar in noče razumeti in govoriti slovensko, pa ima še drugo jako čudno zadevo. Pred plebiscitom je prepeljal boroveljski trgovec Kometter brez carine na Jesenice za 87 tis. č. nomških ali 26 tisoč jug. kron svilenih trakov. Kometter jih je izvršil v svrhu lažje razpečave Rudolfa Martinca. Ko je prišla čez nekaj časa Kometterjeva prodajalica k Martincu po te svilene trakove, je Martinc izjavil, da so mu trakove na Jesenicah zaplenili in vrh tega njegovega delavca še en dan zaprl. Dolgo so iskali trakove, ki so prišli v resnici carine prosti v Jugoslavijo in so jih končno po dolgem trudu našli skrite pri ganašnjem obtožencu. Ko je Martinc uvidel, da se mu poverba ni posrečila, se je pričel norčevati in izjavil cinično, na je napravil to za šalo. — Sodišče je stavilo porotnikom za oba obtoženca 3 vprašanja glede krivde in 4 glede pijanosti. Porotniki so vprašanje glede krivde zanikali, nakar sta bila obtoženca oproščena.

Vozni red na južni železnici.

S 1. junijem t. l. stopi v veljavo na vseh progah obratnega ravnateljstva južne železnice nov vozni red, in sicer:

A. Brzovlaki.

Simpson-orient-ekspresni vlak odhaja iz Trsta ob 1.15, iz Ljubljane glavni kolodvor ob 6.17, iz Zagreba j. k. ob 9.38, prihod v Beograd ob 22.45. V nasprotni smeri iz Beograda ob 8.15, iz Zagreba j. k. ob 21.05, iz Ljubljane gl. k. ob 0.42, prihod v Trst ob 4.40.

Češkoslovaški brzovlak odhaja iz Prage vsak torek, četrtek in soboto ob 18.45, iz Maribora gl. k. vsako nedeljo, sredo in petek ob 14.14 in prihaja v Zagreb j. k. ob 18.01. V nasprotni smeri odhaja iz Zagreba j. k. vsak torek, četrtek in soboto ob 10.30, iz Maribora gl. k. ob 16.05 in prihaja v Prago vsako nedeljo, sredo in petek ob 9.53. V Mariboru ima češkoslovaški brzovlak priključek na dunajski brzovlak ob istih dnevih v obeh smereh proti Ljubljani in Trstu.

Dunajski brzovlak vozi proti Zagrebu in obratno iz Zagreba proti Dunaju vsak dan. Iz Maribora vozi dunajski brzovlak proti Ljubljani, oz. proti Trstu vsako nedeljo, sredo in petek ter v obratni smeri iz Trsta, oz. Ljubljane vsak torek, četrtek in soboto. — Dunajski brzovlak odhaja z Dunaja ob 7.25, iz Maribora gl. k. v smeri proti Trstu ob 13.58, iz Ljubljane gl. k. ob 17.21; prihod v Trst ob 21.55. V nasprotni smeri iz Trsta ob 6.35, iz Ljubljane gl. k. ob 11.35, iz Maribora gl. k. ob 15.16, prihod na Dunaj ob 21.45. V smeri proti Zagrebu odhaja iz Maribora ob 14.14 in prihaja v Zagreb ob 18.01. Iz Zagreba odhaja ob 10.30 in prihaja v Maribor ob 14.27.

Brzovlak Trst-Ljubljana-Beograd odhaja iz Trsta ob 9, iz Ljubljane gl. k. ob 15.56, iz Zagreba j. k. ob 19.27, prihod v Beograd ob 8.35. V nasprotni smeri iz Beograda ob 18, iz Zagreba j. k. ob 8.06 iz Ljubljane gl. k. ob 11.55, prihod v Trst ob 16.40.

B. Osebnih in mešanih vlakov.

Proga Dunaj — Trst.

Osebnih vlakov iz Ljubljane gl. k. ob 5.18, prihod v Maribor gl. k. ob 9.59. Mešanih vlakov iz Ljubljane gl. k. ob 6.40, iz Zidanega mosta ob 9.40, prihod v Maribor gl. k. ob 14.05.

Osebnih vlakov iz Trsta ob 5, iz Ljubljane gl. k. ob 12.06, iz Maribora gl. k. ob 19, prihod na Dunaj ob 6.45.

Osebnih vlakov iz Ljubljane gl. k. ob 14.20, prihod v Zidani most ob 15.53.

Osebnih vlakov iz Ljubljane gl. k. ob 17.35, prihod v Maribor gl. k. ob 22.17.

Osebnih vlakov iz Trsta ob 15.20, iz Ljubljane gl. k. ob 23.55, iz Maribora gl. k. ob 8, prihod na Dunaj ob 19.40.

Osebnih vlakov iz Zidanega mosta ob 5.52, prihod v Ljubljano gl. k. ob 7.31.

Osebnih vlakov iz Maribora gl. k. ob 5.30, prihod v Ljubljano gl. k. ob 10.41.

Osebnih vlakov z Dunaja ob 21.45, iz Maribora gl. k. ob 10.15, iz Ljubljane gl. k. ob 17.50, prihod v Trst ob 23.40.

Mešanih vlakov iz Maribora gl. k. ob 12.49, iz Zidanega mosta ob 17.46, prihod v Ljubljano gl. k. ob 20.30.

Osebnih vlakov iz Maribora gl. k. ob 16.50, prihod v Ljubljano gl. k. ob 21.40.

Osebnih vlakov z Dunaja ob 8.05, iz Maribora gl. k. ob 22.10, iz Ljubljane gl. k. ob 5.50, prihod v Trst ob 12.23.

Osebnih vlakov iz Ljubljane gl. k. ob 14.25, prihod na Rakek ob 16.20.

Osebnih vlakov z Rakeka ob 5.43, prihod v Ljubljano gl. k. ob 7.22.

Proga Maribor gl. k. — Pragersko — Kotoriba.

Osebnih vlakov iz Maribora gl. k. ob 9, iz Pragerskega ob 9.44, prihod v Kotoribo ob 12.53.

Osebnih vlakov iz Maribora gl. k. ob 16, iz Pragerskega ob 16.49, prihod v Kotoribo ob 19.35.

Osebnih vlakov iz Maribora gl. k. ob 20.50, iz Pragerskega ob 21.46, prihod v Čakovec ob 23.37.

Osebnih vlakov iz Čakovca ob 4, iz Pragerskega ob 6.40, prihod v Maribor gl. k. ob 7.19.

Osebnih vlakov iz Kotoribe ob 7, iz Pragerskega ob 10.27, prihod v Maribor gl. k. ob 11.06.

Osebnih vlakov iz Kotoribe ob 13.20, iz Pragerskega ob 17, prihod v Maribor gl. k. ob 17.39.

Proga Zidanmost — Zagreb j. k.

Osebnih vlakov iz Zidanega mosta ob 4.13, prihod v Zagreb juž. k. ob 6.46.

Osebnih vlakov iz Zidanega mosta ob 8.29, prihod v Zagreb j. k. ob 11.13.

Osebnih vlakov iz Zidanega mosta ob 14.20, prihod v Zagreb j. k. ob 16.45.

Osebnih vlakov iz Zidanega mosta ob 19.50, prihod v Zagreb j. k. ob 22.25.

Osebnih vlakov iz Zagreba j. k. ob 5.50, prihod v Zidani most ob 8.32.

Osebnih vlakov iz Zagreba j. k. ob 9.35, prihod v Zidani most ob 12.01.

Osebnih vlakov iz Zagreba j. k. ob 16.13, prihod v Zidani most ob 18.52.

Osebnih vlakov iz Zagreba j. k. ob 21.56, prihod v Zidani most ob 0.30.

Proga Zagreb j. k. oz. drž. k. — Sisak.

Osebnih vlakov iz Zagreba d. k. ob 7.30, prihod v Sisak ob 8.52.

Mešanih vlakov iz Zagreba d. k. ob 11.20, prihod v Sisak ob 13.

Osebnih vlakov iz Zagreba j. k. ob 17.20, prihod v Sisak ob 18.45.

Osebnih vlakov iz Zagreba d. k. ob 22.55, prihod v Sisak ob 0.11.

Osebnih vlakov iz Siska ob 4.06, prihod v Zagreb d. k. ob 5.20.

Osebnih vlakov iz Siska ob 6.14, prihod v Zagreb j. k. ob 7.30.

Mešanih vlakov iz Siska ob 15.30, prihod v Zagreb d. k. ob 17.08.

Osebnih vlakov iz Siska ob 19.06, prihod v Zagreb d. k. ob 20.20.

Proga Maribor gl. k. — Prevalje.

Osebnih vlakov iz Maribora gl. k. ob 5, prihod v Prevalje ob 7.36.

Osebnih vlakov iz Maribora gl. k. ob 15, prihod v Prevalje ob 17.22.

Osebnih vlakov iz Maribora gl. k. ob 19.48, prihod v Prevalje ob 22.16.

Osebnih vlakov iz Prevalj ob 5.31, prihod v Maribor gl. k. ob 7.37.

Osebnih vlakov iz Prevalj ob 10.04, prihod v Maribor gl. k. ob 12.25.

Osebnih vlakov iz Prevalj ob 18.05, prihod v Maribor gl. k. ob 20.45.

Proga Ljubljana gl. k. — Vrhnika.

Mešanih vlakov iz Ljubljane gl. k. ob 7.40, ob 13.18 in ob 19.20; prihod na Vrhniko ob 8.15, ob 13.53 in ob 19.55.

Mešanih vlakov iz Ljubljane gl. k. ob 22.10, prihod na Vrhniko ob 22.45. (Samo ob nedeljah in praznikih.)

Mešanih vlakov z Vrhnike ob 5.49, ob 9.44 in ob 16.46; prihod v Ljubljano gl. k. ob 6.25, ob 10.20 in ob 17.22.

Mešanih vlakov z Vrhnike ob 20.40, prihod v Ljubljano ob 21.15. (Samo ob nedeljah in praznikih.)

Proga Slovenska Bistrica — Slovenska Bistrica mesto.

Mešanih vlakov iz Slov. Bistrice ob 6.40, ob 9.15, ob 11.10, ob 14.15, ob 16.15 in ob 18.05; prihod v Slov. Bistrico mesto ob 6.55, ob 9.30, ob 11.25, ob 14.30, ob 16.30 in ob 18.20.

Mešanih vlakov iz Slov. Bistrice mesta ob 5.40, ob 8.10, ob 10.30, ob 13.35, ob 15.35 in ob 17.10; prihod v Slov. Bistrico ob 5.55, ob 8.25, ob 10.45, ob 13.50, ob 15.50 in ob 17.25.

Proga Poljčane — Zreče.

Mešanih vlakov iz Poljčan ob 9.18 in ob 18.02; prihod v Zreče ob 10.51 in ob 19.37.

Mešanih vlakov iz Zreč ob 4.52 in ob 11.40; prihod v Poljčane ob 6.22 in ob 14.35.

Proga Grobeljno — Rogatec.

Mešanih vlakov iz Grobeljnega ob 8.40, ob 16 in ob 21; prihod v Rogatec ob 10.03, ob 17.23 in ob 22.15.

Mešanih vlakov iz Rogatca ob 5.10, ob 13.10 in ob 18.50; prihod v Grobeljno ob 6.45, ob 14.45 in ob 20.12.

Proga Gornja Radgona — Ljutomer.

Mešanih vlakov iz Gornje Radgone ob 12 in ob 18; prihod v Ljutomer ob 12.49 in ob 18.49.

Mešanih vlakov iz Ljutomera ob 7 in ob 16.47; prihod v Gornjo Radgono ob 7.58 in ob 18.06.

Mali oglasi.

Proda se:

AVTOMAT

na 2 valjčka v popolnoma dobrem stanju je na prodaj. Cenjene ponudbe pod »Avtomat« na upravo lista. 943

PRODA SE TAKOJ HIŠA

z vpeljano trgovino v prometnem trgu. Kle, pove uprava »Jugoslavije«. 947

PRODA SE KOMPLETNA ČEVLAJSKA DELAVNICA vse v najboljšem stanju. Kle pove uprava »Jugoslavije«. 948

DVOJNAT SINGERJEV STROJ

A. K. Green: Nevestina skrivnost.

(Dalje.)

Petintrideseto poglavje.

Molesworth je bil v vodi — boril se je s smrtjo! Peklenska skušnjava je napadla Kamerona v tem trenutku; toda zavrnil jo je. Njegov sklep, rešiti ga, je bil storjen po bliskovito. Odpri je okno in skočil dol. Sneg ga je pogoltnil malone do vratu; toda izkopal se je in dospel srečno na zamrznjeni breg vode. Pogled na balkon ga je prepričal, da je počila pri čolnu le ena vrh; druga je še držala, in ladja se je zibala na nji v viharju skoraj tik nad valovi. O Molesworthu pa ni bilo duha ne sluha, razen njegovega klobuka, ki se je sukal v vrtincu.

Zdajci pa se je prikazal nekoliko nižje od doktorja bled obraz iz črne, razburkane globine. Brez pomišljanja je Kameron slekel suknjo in skočil v vodo.

Po dveh, treh brezuspešnih poskusih se mu je posrečilo zgrabiti ponosno roko; toda Molesworth je bil že preveč otrpel, da bi si bil mogel sam pomagati, zlasti ker ga je vlekel težki površnik na dno. Za hip je popadla Kameron misel, da bi rajši skrbel za lastno rešitev, Molesworth pa bi prepustil usodi. Ali ni bilo neumnost poginuti ž njim vred? — Toda začutil je, da mu vest do smrti ne bo dala miru, ako pogoltno tovariša valovi.

Ze so legale Molesworthu smrtno sence na blede obraz. Doktor je videl, da treba naglice: moral je izročiti svedoka policiji ter se podvreči vsem nepreračunljivim posledicam.

Zato je ubogal glas dolžnosti in gromko zaklical na pomoč; tovariši so ga slišali z okna in jadno prihiteli k vodi.

Dobri dve uri po tem dogodku se je vrnil O. s svojega izleta v vas. Ohé, se je razlegel po hiši njegov glas, ali ni nikogar doma, da bi me slavnostno sprejel ter mi odvezel kosa, ki sem jo vlekel toliko milij čez dno in strn? To rekši je stresel svoje izvirne smuči s stopal in hitel k lestvi.

Hoj! Ali ste mari vsi pomirli tam gori? Gotovo vas je zadušilo hrepenenje po meni. Evo me spet; prinesel sem vam najboljšo, kar sem dobil v gnezdu zanikarnem za denar in dobre besede: star kruh in trdo meso, toda glad je baje najboljši kuhar. Nu, hvala Bogu, vendar vidim človeka; odkod ta svečani obraz? Kaj se je pripetilo?

Dva gospoda sta malone utonila v reki, se je glasil odgovor. Zelo slaba sta še; storili smo zanja, kar smo vedeli in znali. Z vzklikom, ki je bil ves podoben kletvici, je planil O. v zgornjo sobo. Naglo je pregledal položaj ter jel streči siromakoma s tako večjo skrbjo, da ga niti izprašan bolničar ne bi bil mogel prekositi. Šele ko jima je vidno odleglo, je šepnil Kameronu:

Mari se je hotel izmuzniti ali celo utočiti?

Ne, je odgovoril doktor prav tako tiho, samo pobegnil je. Utrl je zaklenjena vrata in dospel tako na balkon. Pod balkonom je visel čoln na vrveh; hotel ga je spustiti v vodo, ali vrv se je utrgala, in pdael je iz čolna v reko. Slišal sem pok in pljus ter šinil za njim kakor puš-

čica. Posel je bil preklicano težak — lahko mi verjamete.

Veseli me, da ste vsaj odnesli življenje, je odgovoril detektiv, nič hudega ne slutite, in se ozrl v blede obraz na drugem ležišču. Le kako je bilo mogoče, da nisem opazil čolna? Sveda, kriv je vihar; ali vendar — gospod nadzornik bo japo nezadovoljen z menoj, int udi meni samemu se zdi neodpustljivo. Nič kaj se ne morem postaviti s svojimi tukajšnjimi uspehi; levji delež je vse-kako vaš. Sicer pa je onile tam očitno velik revež, in menda še dolgo ne bo mogel misliti na nov pobeg; kakšno je vaše zdravniško mnenje?

Kameron se je ozrl na Molesworthova upadla lica in votle oči. Tega se ni bati, je šepnil; a zdaj potrebujete miru — in jaz takisto.

V to jima ni manjkalo ne časa ne prilike, zakaj rešitev je bila še daleč. Šele do četrtke je skopnel sneg toliko, da se je mogel lastnik hiše vrniti iz vasi, kamor je bil šel v ponedeljek nakupovat živila. Njegov gnev nad nevljubljenimi gosti in Q-jevo pogumno zavračanje vseh žaljivih napadov starega skopuha bi bila gotovo zabavala vsakega neudeženega gledalca.

Do petka je bil sneg toliko odmetan, da je bilo moči vzpostaviti promet na železniški progi. V prvem vlaku, ki se je odpeljal proti Novemu Jorku, sta sedela tudi naša doktorja in ž njima Q., ki je bil zdaj manj zgovoren. Preden sta ostavila kraj, kjer sta bila doživela toliko gorja, sta se pomenljivo spogledala. Zadnji dnevi tega letnišstva so bili ustanovili med njima globoko prijateljstvo, dasi nista imela prilike za dolge pomenke. Le s težkim brzda-

njem samega sebe sta mogla ohraniti detektiva v prepričanju, da vladata med njima smirno sovraštvo.

Na kolodvoru v Novem Jorku se je Kameron poslovil od Moleswortha s par vljudnimi besedami. Oba sta se dobro zavedala, da smatra detektiv vžle vsej navidezni obzirnosti Moleswortha za svojega jetnika. Ni se mogel nadejati, da bo še katerikrat sam svoj gospod, ako ne pojasni policiji vsega, kar hoče vedeti od njega. Morda je bila ta misel vzrok njegove mrkle otožnosti. Žalostni pogled, ki ga je uprl v Kameronu pri slovesu, je moril tega vso pot do doma, dasi mu je bila že sama po sebi dovolj težka. — Kdo ve, kaj ga je čakalo šele med lastnimi štirimi stenami in kakšna nova preskušnja se mu je obetala!

Priljubljen je bil na najhujše; toda po obrazu služkinje, ki mu je odprla hišna vrata, je spoznal takoj, da se soproginjo stanje še ni izpremenilo bistveno. Po kratkem posetu v bolniški sobi je moral pritrčiti strežnici, da kriza ni več daleč; tu-či on je videl — ali pa se mu je vsaj zdelo tako — da se je bolnica rahlo zgenila. Samo še dan ali dva — toda kaj vse se je moglo zgoditi v tej kratki dobi!

Se tisti večer je pisal doktor Kameron policijskemu nadzorniku tole: »Obljubljal sem vam preveč. Našel sem sicer Moleswortha in sem ga spravil v Novi Jork, toda ni se mi posrečilo spraviti kaj iz njega. Ako dosežete vi kak boljši uspeh, izvolite mi sporočiti.

Šestintrideseto poglavje.

Kolikorkoli je bil pretrpel doktor Kameron, najtežji trenutek mu je napočil tisto jutro po njegovi vrnitvi.

Vzdignila je lekat in jo spet spustila, mu je šepnila strežnica, ki ga je čakala s prstom na ustih pod stopnicami.

Doktor ni bil zmožen odgovoriti besedice; omahnil je v svojo spremernico in zaklenil vrata za seboj. Nobena moč na svetu ga ne bi bila pripravila v tem hipu, da bi se bil pokazal Genovefi. Ko je videl čakati žensko s poročilom, se je poročilo v njegovi duši kratko unanje, da se njena beseda ne bo glasila »življenje«, marveč »smrt«. Čutil je, da je njegova vera omajana; nekdanja malikovalska ljubezen in spoštovanje do soproge sta bili ugasnili v njegovem srcu.

Toda kmalu se je vrnila krepkemu možu oblast nad seboj. Zdravniška dolžnost je bila prva; z mirno in hladno preudarnostjo je stopil v bolniško sobo. Žena je ležala spet nepremično, samo izraz obličja je bil izpremenjen, nič več ne mrtev in otrpel, marveč nežen in mil, kakor bi se dramilo nekje za njim toplo, ljubeče čuvstvo. Nepopisno genljivo je bila videti v svoji onemoglosti; Kameron je pokleknil ob njeni postelji ter jo gledal dolgo časa. — Ali je bil ta pokoj združljiv z zavestjo strašne krivde? Mari je mogla prežati za tem angelskim obrazom prevara in laži? — Doktor je zmalaj glavo nad tli nezmislno sumujo; in vendar — vsa njena temna zgodba je bila nepretrgana veriga skrivanja in neresnice, ki se je morala studiti slehernemu pošteniaku. —

Priporočajte „JUGOSLAVIJO“

UREDNIKA

sprejme

dnevnik „JUGOSLAVIJA“.

Pismene ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja je poslati na upravo pod „Urednik“. Nastop službe in plača po dogovoru.

Izšel je

ADRESAR

za Slovenijo

1921

DRAGO BESELJAK & DRUG
Ljubljana
Cankarjevo nabr. 5.Cena din. 75—
po pošti din. 77—
po povzetju din. 80—

Apno

več vagonov za stalno dobavo se išče za Banat. Ponudbe pod „Apno“ na Anon. zavod Drago Beseljak & drug, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

Koncesija

za trgovino z deželnimi pridelki in živila na debelo v Trstu se da pod ugodnimi pogoji v najem. — Naslov pove Anončni zavod DRAGO BESELJAK & DRUG, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

Salame.

Večja množina prvovrstnih salam je vedno na razpolago. — Naslov pove Anončni zavod DRAGO BESELJAK & DRUG, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

Obvestilo.

Obveščava cenj. odjemalce in p. n. občinstvo, da sprejemava nova dela in popravila po najnižjih cenah. Gotovi čevlji v zalogi.

Turistovski čevlji lastnega izdelka.

Ant. in Jož. Brajer-Kapele
Ljubljana, Turjaški trg (Breg) št. 1.

Prima angleški Kristal

„Boraks“

vsaka množina se dobi po K 31— franco skladišče. — Naročila na

PROMET

tehn. industr. podjetje d. z o. z.
Ljubljana, Gradišče 9/1.

Iščem delavce,

ki so popolnoma izvežbani v izdelavi roženih plošč (Hornplatten) in sicer na najmodernejših strojih. — Ponudbe z zahtevo plače je staviti pod „TOGIG“ na anončno ekspedicijo AL. MATELIČ, Ljubljana.

Marija Roman

po daljši bolezni mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši danes v četrtek, dne 2. junija 1921 ob pol 6. uri iz hiše žalosti Mirje št. 6 na pokopališče k sv. Križu.

Preblago pokojnico priporočamo v molitev in prijazen spomin.

V Ljubljani, dne 1. junija 1921.

Globoko žalujoči rodbini:
Roman-Tršan.

Primarij Dr. Hugon Robič

dolgoletni asistent univerzitetne klinike za kožne in spolne bolezni
prof. dr. MATZENAUERJA v Grazu, ordinira v Mariboru, Prešernova ulica 2. II. nadst. od 14 (2) — 16 (4).

KOKSA

2000 vagonov po zelo ugodni ceni franko Moravska Ostrava se takoj proda. Vprašanja pod šifro „Koks“ na upravo lista.

Tračnice

za poljsko železnico, notranja luč 60 cm kupim vsako množino. — Ponudbe pod „Tračnice“ na upravo lista.

PREMOG

prvovrsten, spodnještajerski primeren za industrije in domačo porabo dobavlja na vagone, kosovec, orehovec ali zdrob. po dnevni ceni, vsako množino. Ponudbe pod „Premog“ na upravo lista.

Tiskovine vseh vrst

za urade, županstva, društva, trgovce, obrtnike itd. izvršuje lično, hitro in ceno

„Zvezna tiskarna“

v Ljubljani, Stari trg števil. 19.

Naročila sprejema tudi upravnštvo „Jugoslavije“ v Ljubljani, Marijin trg 8 in njene podružnice v Mariboru, Glavni trg; v 18 Celju, Kralja Petra cesta in v Ptuj, Prešernova ulica.

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

Avtogaraža

Popravila vseh strojev
Sušteršič & drug.

Kleparstvo

Teodor Korn, krovski in kleparski mojster, vpeljevalec vodovodov
Poljanska cesta števil. 8.

Pisalni stroji

Kontrolne blagajne
prodaja in popravila
Franc Bar, Cankarjevo nabr. 5.

Skladišče, javno

Balkan, Dunajska cesta 33.

Skladišče, špedicijsko

Dunajska c. 33 (Telef. 366).

Spedicija

Uher J. & A. Selenburgova ul. 4.
Telefon št. 117.

Slikarstvo, pleskarstvo

Ivan Martinc, Poljanska c. 20.

Specialna trgovina

z juvel in zlatino
Lud. Cerne, Wolfova ulica 3.

Orodje in tehnične potreščine

Odon Kontny, tu, Kolodvorska ulica 37

Trgovina

s špecerijskim in delikatesnim blagom
Janko Stupca, Sodna ulica.

s papirjem

Uranus, Mestni trg 11.

s pohištvo in mizarstvom

Franc Skafar, Rimska cesta 16.

s pisalnimi stroji

The Rex & Co., Selenburgova ulica števil. 6.

s čevlji

Aleksander Oblat, Sv. Petra c. 28.

s špecerijskim in kolonijalnim blagom

Hinko Stancer, Dunajska c. 10.

s špecerijo, železnino in cementom

Alojzij Sušnik, Ljubljana, Zaloška cesta št. 31.

živalnih in pisalnih strojev in koles

Ivan Jax & sin, Dunajska c. 15.

z železnino na debelo in drobno

Breznik & Fritsch, Cankarjevo nabrežje števil. 1.

z delikatesami in prekajevalnicami

J. Chalupnik, Stari trg 19.

z železnino

Erjavac & Turk, Valvazorjev trg 7, nasproti Križ. cerkve.

Arhitekt

Viljem Treo, Gosposvetska c. 10.

Fotografski atelje in povečevalni zavod

Franc Kunc, Wolfova ulica 6.

Slike za legitimacije

Hugon Hibšer, fotograf, Ljubljana, Valvazorjev trg števil. 7, naspr. Križ. cerkve.